โครงสร้างรายได้ของประชาชนในเขตชานเมือง กรณีศึกษา: ตำบลเกตรี อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

Income structure of people in suburbs case study: Ketri Subdistrict, Mueang District, Satun Province

สุระพรรณ์ จุลสุวรรณ์[1], วุฒิชัย อินทร์แก้ว[2] และไชย มีหนองหว้า[3]

Suraphan Julsuwan[1], Wuttichai Inkaew[2] and Chai Meenorngwari[3]

***Corresponding author, e-mail : surapan.ju@skru.ac.th**

Received 25/04/2023
Revised 16/05/2023
Accepted 27/06/2023

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือ (1) เพื่อศึกษาโครงสร้างรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนตำบลเกตรี อำเภอเมือง จังหวัดสตูล และ (2) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างรายได้กับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปี พ.ศ. 2562-2564 จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง 347 ตัวอย่าง มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนทั้งหมด 1,443 คน เป็นผู้ไม่มีรายได้ 865 ราย มีรายได้ 578 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการเปรียบความแตกต่างของรายได้โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และใช้สถิติ F-test ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ย 93,514.87 บาทต่อคนต่อปี โดยผู้ที่ได้รับเงินเดือนประจำหรือค่าจ้างมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด 143,257.22 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาเป็นผู้ที่ประกอบธุรกิจ การเกษตร และอื่น ๆ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยตามแหล่งที่มาของรายได้พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ (2) การกำหนดแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเกตรีมีความสอดคล้องกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกันระหว่างวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ แต่การจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ไม่สอดคล้องกับสัดส่วนประชากรและโครงสร้างรายได้ของประชากร

คำสำคัญ : *โครงสร้างรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี เขตชานเมือง*

[1] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Lecturer, Bachelor of Economics (Business Development), Songkhla Rajabhat University

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Lecturer, Bachelor of Economics (Business Development), Songkhla Rajabhat University

[3] อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
Lecturer, Department of Information Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the income structure of household members in Ketri sub-district, Muang district, Satun province, and (2) to analyze the consistency between the income structure and the development plan of Ketri Subdistrict Administrative Organization. The secondary data used in this study were from "One Tambon One University Campaign" organized by Songkhla Rajabhat University in A.D. 2021-2022. 347 households were recruited as samples with 1,443 people divided into 578 people with income and 865 people without income. The descriptive statistics were used to analyze data: frequency, percentage, mean and standard deviation. To test the hypothesis by comparing an income difference by using The one-way analysis of variance (ANOVA) and F-test.

The results revealed that (1) household members had an average income of 93,514.87 baht per person per year. The highest income received was averagely 143,257.22 baht per person per year for those having salary, business owners, agricultural business, and others respectively. There was a significant difference of income sources at .01 significant level, and (2) the development guidelines of Ketri Subdistrict Administrative Organization are consistent with related agencies and also with its vision, goals and strategies, whereas the preparation of plans, projects, activities and budgets are not consistent with the population proportion and income structure of the population.

Keywords: *income structure, Ketri Subdistrict Administrative Organization, Suburb*

บทนำ

ในปัจจุบันการกระจายภารกิจหน้าที่ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่ โดยเจตนารมณ์ที่ต้องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามมาตรา 78 ที่กำหนดว่า "รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น" (ดาวนภา เกตุทอง, 2563) ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการบริหารจัดการและพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้นการเข้าใจถึงบริบทพื้นที่ในทุกมิติ และทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น

การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับพื้นที่ควรคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ซึ่งการแบ่งเขตพื้นที่โดยภาพกว้างจะแบ่งเป็นเขตเมืองและเขตชนบท สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2565) ได้นำเสนอเกณฑ์การพิจารณาความแตกต่างระหว่างเขตเมืองและเขตชนบท 5 เกณฑ์หลัก ได้แก่ เขต

การปกครอง ลักษณะประชากร การใช้ที่ดิน อาชีพ และการเดินทางไปทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวางแผนพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกับพื้นที่ อย่างไรก็ตามด้วยการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้บางพื้นที่อาจจะมีลักษณะก้ำกึ่ง กล่าวคือ เดิมเคยเป็นเขตชนบทประกอบอาชีพเกษตร แต่เนื่องจากมีพื้นที่ติดกับเขตเมืองทำให้คุณลักษณะของความเป็นเมืองแทรกซึมเข้าไปในวิถีชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของประชากรในพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ได้

ตำบลเกตรี เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ซึ่งมีพื้นที่ติดกับเขตเมืองของจังหวัดสตูล มีระยะห่างจากตัวเมืองสตูลประมาณ 12 กิโลเมตร ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี พบว่าประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกยางพารา ปลูกข้าว ไม้ผล และพืชผักสวนครัว รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย โดยมีแรงงานบ่างส่วนไปทำงานต่างตำบล ต่างอำเภอ ต่างจังหวัด และต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย (องค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี, 2565) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าตำบลเกตรีมีลักษณะเป็นพื้นที่ชานเมือง ที่มีลักษณะผสมผสานอาชีพหรือที่มาของรายได้ระหว่างเกษตรกรรมและการรับจ้างหรือทำงานนอกพื้นที่ ซึ่งลักษณะทางประชากรเช่นนี้ย่อมมีผลต่อการวางแผนพัฒนาของพื้นที่เป็นอย่างยิ่ง จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาและนำไปเปรียบเทียบกับแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจหรือรายได้รายจ่ายของประชาชนซึ่งมีผลต่อการดำรงชีพต่อประชาชนฐานรากเป็นอย่างยิ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนพัฒนาต่อไป

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงสนใจที่จะศึกษาถึงโครงสร้างรายได้ของประชาชนในพื้นที่และทำการเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาฉบับที่ผ่านมา เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกตรีใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนาตำบลฉบับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนตำบลเกตรี อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
2. เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างรายได้กับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับรายได้และโครงสร้างรายได้

รายได้หมายถึงเงินหรือผลตอบแทนอื่น ๆ ที่บุคคลหรือครัวเรือนได้รับเพื่อแลกเปลี่ยนกับปัจจัยการผลิตซึ่งประกอบด้วย ทุน แรงงาน ที่ดิน หรือการประกอบการ รายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการครองชีพของบุคคล เนื่องจากช่วยให้เจ้าของปัจจัยการผลิตนำไปซื้อสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อความเป็นอยู่ของครัวเรือน ในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ รายได้มีความสัมพันธ์กับการผลิตและการสร้างมูลค่า รายได้มีบทบาทสำคัญในทางเศรษฐกิจทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค เนื่องจากรายได้เป็นวิธีการวัดมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจายผลตอบแทนสำหรับกิจกรรมนั้น เมื่อเข้าใจปัจจัยที่กำหนดรายได้ นักเศรษฐศาสตร์และผู้กำหนดนโยบายจะสามารถออกแบบนโยบายที่ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำได้ดีขึ้น

ในยุคก่อนหน้านี้ประชาชนในพื้นที่ชนบทมักจะยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่ด้วยลักษณะการดำเนินชีวิต การเดินทาง และติดต่อสื่อสารที่สะดวกขึ้นเป็นอย่างมาก ทำให้ในปัจจุบันพื้นที่ในชนบทมีความหลากหลายทางอาชีพ โครงสร้างรายได้ของคนในชนบทได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมาก เพราะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ เช่นประเภทของการกิจกรรม ที่ตั้ง ขนาดที่ดินทำกิน วิถีชีวิต สภาวะตลาด และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงที่มาของรายได้ของคนในชนบทมีโครงสร้างแหล่งที่มาของรายได้ ดังนี้ (World Bank (2022); Singh, Sharma, & Gupta, (2020); Johnson, & Smith (2019); Lee, & Chen (2018); Yuko & Rambo, (2017)

(1) รายได้จากกิจกรรมการเกษตร กิจกรรมการเกษตรเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของโครงสร้างรายได้ในชนบท เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืช ปศุสัตว์ ประมง และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะรายจะเป็นรายได้จากการขายผลิตผลทางการเกษตรและปศุสัตว์ รวมทั้งแรงงานในฟาร์ม

(2) รายได้จากกิจกรรมนอกฟาร์ม เพื่อกระจายรายได้ ครัวเรือนในชนบทมักทำกิจกรรมนอกภาคเกษตร กิจกรรมเหล่านี้อาจรวมถึงธุรกิจขนาดเล็ก งานฝีมือ การท่องเที่ยวในฟาร์มหรือชุมชน และบริการต่างๆ เช่น การขนส่ง การค้าปลีก และการผลิตขนาดเล็ก

(3) รายได้จากเงินเดือนหรือค่าจ้าง ครัวเรือนในชนบทจำนวนมากพึ่งพารายได้จากอาชีพประจำทั้งภาครัฐหรือเอกชน หรือรับจ้างทั่วไป เช่น แรงงานเกษตรตามฤดูกาล งานก่อสร้าง และการใช้แรงงานรูปแบบอื่นๆ ในชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียง

(4) รายได้จากรัฐบาลผ่าน โครงการช่วยเหลือ อุดหนุน สนับสนุน รัฐบาลจะให้เงินอุดหนุนผ่านโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลต่อโครงสร้างรายได้ของเกษตรกร ซึ่งอาจรวมถึงโครงการสนับสนุนรายได้ โครงการพัฒนาชนบท โครงการฝึกอบรมทักษะ และการเข้าถึงสินเชื่อหรือความช่วยเหลือทางการเงิน

(5) รายได้จากบุตรหลาน ในบางกรณี ครัวเรือนในชนบทจะได้รับรายได้จากสมาชิกในครอบครัวที่อพยพไปทำงานนอกชุมชน

(6) รายได้จากกิจกรรมอื่น ๆ เช่น โครงการ CSR ของบริษัทขนาดใหญ่ โครงการเครดิตคาร์บอน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันโครงสร้างรายได้ของเกษตรกรอาจมีความซับซ้อน และเกษตรกรบางรายอาจอาศัยแหล่งรายได้เหล่านี้ผสมผสานกันเพื่อให้มีรายได้เพียงพอ นอกจากนี้ รายได้อาจแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละปีและในแต่ละครัวเรือนเนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น สภาพอากาศ ผลผลิตพืชผล และความผันผวนของตลาด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Shirai & Rambo (2017) ทำการศึกษาโครงสร้างและแหล่งที่มารายได้ของครัวเรือนชาวนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยแบ่งครัวเรือนเป็น 4 ประเภทคือ ครัวเรือนรุ่นเดียว ครัวเรือนขยาย ครัวเรือนข้ามรุ่น และครัวเรือนคนเดียว พบว่า ครัวเรือนคนเดียวมีรายได้จากภาคการเกษตรสูงสุดร้อยละ 33.3 ส่วนครัวเรือนรุ่นเดียวมีรายได้จากนอกภาคการเกษตรสูงสุดร้อยละ 87.9 รองลงมาเป็น ครัวเรือนข้ามรุ่น ครัวเรือนขยาย และครัวเรือนคนเดียว ตามลำดับ สำหรับแหล่งรายได้นอกภาคการเกษตรประกอบด้วย 5 ลักษณะ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป อาชีพอิสระ การส่งเงินจากลูกหลาน เงินบำนาญ และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

Budiman Achmad and Dian Diniyati (2018) ทำการศึกษาโครงสร้างรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกป่ารายย่อยใน Sumbawa ประเทศอินโดนีเซีย โดยแบ่งพื้นที่ศึกษาเป็น 2 ประเภท คือ พื้นที่ป่าของรัฐบาล และพื้นที่ป่าส่วนบุคคล พบว่า ทั้ง 2 ประเภทมีโครงสร้างรายได้ที่ไม่แตกต่างกันคือ รายได้ในภาคเกษตร ประกอบด้วยรายได้ที่ได้รับจากกิจกรรมที่ดำเนินการในฟาร์ม เช่น การเพาะปลูกพืช การเลี้ยงโค การขายผลผลิต และค่าจ้างแรงงาน และรายได้นอกภาคเกษตร ประกอบด้วย เงินเดือนจากแรงงานอื่นที่ไม่ใช่แรงงานในภาคเกษตร รายได้จากการค้าขาย รายได้จากอุตสาหกรรม เงินเดือนพนักงานของรัฐ เงินส่งจากบุตรหลาน และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

สุรเดช ตระกูลคูศรี (2566) ทำการศึกษาโครงสร้างรายได้ของเกษตรกรในปี พ.ศ.2538-2539 พบว่า โครงสร้างรายได้ของครัวเรือนเกษตรประกอบด้วยรายได้จากกิจกรรมการผลิตภายในฟาร์มร้อยละ 33.41 รายได้จากฟาร์มที่ไม่เป็นเงินสด (เป็นสิ่งของ) ร้อยละ 29.83 รายได้จากกิจกรรมนอกการเกษตรร้อยละ 31.68 และรายได้จากเงินที่ลูกหลานส่งมาให้ร้อยละ 1.94

จากแนวคิดและงานวิจัยข้างต้น ประกอบกับพื้นที่ซึ่งมีความเฉพาะในการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งที่มาของรายได้ออกเป็น ค่าจ้าง รายได้จากการทำ/วนหลักประกอบด้วย เงินเดือนส่ 4 ค้าขาย และรายได/การเกษตร รายได้จากการประกอบธุรกิจ้จากแหล่งอื่นๆ

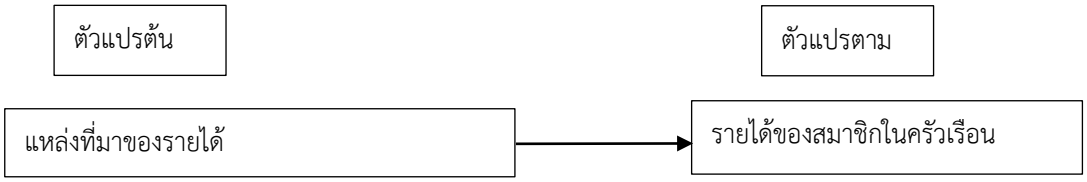
แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี (ฉบับทบทวน) พ.ศ. 2561 – 2565)

องค์การบริหารส่วนตำบลเกตรีมีพื้นที่รับผิดชอบคลอบคลุมทั้งตำบลเกตรี ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 32 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 52.41, หมู่บ้าน 7 ไร่ แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 756 มีประชาชนทั้งสิ้น 6,669 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม รองลงมาคือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาเป็น ารท่องเที่ยวเชิงเมืองเศรษฐกิจการเกษตร ก“ นิเวศน์ เน้นการศึกษา ศาสนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สาธารณูปโภคครบครัน สงบปลอดภัย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน (1) ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 7 มียุทธศาสตร์การพัฒนาจำนวน ” ยุทธศาสตร์ (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน (4) การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการ สาธารณสุข ยุทธศาสตร์การ (6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (5) ะรอง แลยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมือง การปกค (7) พัฒนาด้านสังคม และทรัพยากรมนุษย และการบริหารท้องถิ่น

ในครั้งนี้คณะผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาในมิติการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในแผนพัฒนาท้องถิ่นหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี ได้มีการกำ (2565-2561 .ศ.พ) 2 ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ โดยมีเป้าประสงค์ให้ ประชาชนมีศักยภาพในการพัฒนาอาชีพ มีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มขึ้นอยู่ดีกินดี กลยุทธ์คือ ส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน อยู่ในแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผลผลิต/โครงการเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้แก่ประชาชน และ (2) จำนวนกิจกรรมในการส่งเสริมอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี) , (2565

กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากงานวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมาชิกในครัวเรือนที่มีแหล่งที่มารายได้ต่างกันมีรายได้เฉลี่ยแตกต่างกัน

ระเบียบวิธีการวิจัย

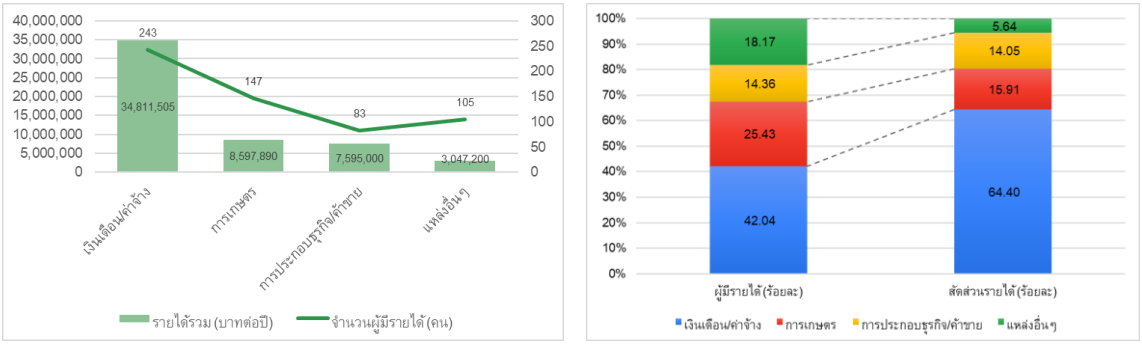
1. แหล่งข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการเก็บรวบรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักเกณฑ์และใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่กำหนดโดยคณะทำงานในภาพรวมของประเทศ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลารับผิดชอบพื้นที่จังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ในส่วนของจังหวัดสตูล มหาวิทยาลัยได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายเป็นตำบลเกตรี อำเภอเมือง ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างของตำบลเกตรีทั้งหมด 347 คน เป็นผู้ 1,443 ตัวอย่าง มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนทั้งหมดไม่มีรายได้ ราย 578 ราย มีรายได้ 865 และทำการเก็บข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2562-2564

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยในแต่ละครัวเรือนมีสมาชิกหลายคน ซึ่งแต่ละคนอาจมีแหล่งที่มาของรายได้แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้เห็นภาพของโครงสร้างรายได้ที่ชัดเจนมากขึ้นคณะผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์แหล่งที่มาของรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนเฉพาะสมาชิกที่มีรายได้เป็นหน่วยวิเคราะห์แทนรายได้รวมของแต่ละครัวเรือน โดยสถิติในการพรรณนาข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และใช้สถิติ F-test ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. โครงสร้างรายได้ของสมาชิกในครัวเรือน

จากจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด คน 1,443 ตัวอย่าง มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนทั้งหมด 347 ราย พบว่า สมาชิกของครัวเรือนตัวอย่างโดยส่วนมากมีรายได้ 578 ราย มีรายได้ 865 เป็นผู้ไม่มีรายได้ คน และมีรายได้ 147 เกษตรจำนวนคน รองลงมาเป็นการทำการ 243 จากเงินเดือนและค่าจ้างจำนวน 54 รวมเป็น,051,34 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างมากที่สุดเป็น 595,811,บาท 505 ต่อปีรองลงมาเป็นการทำการเกษตร 8,597,บาทต่อปี 890

ก. รายได้รวมและจำนวนผู้มีรายได้ ข. สัดส่วนผู้มีรายได้และสัดส่วนรายได้

ภาพที่ 1 จำนวนและสัดส่วนของผู้มีรายได้และรายได้จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

จากภาพที่ 1 เมื่อเทียบสัดส่วนของผู้มีรายได้กับสัดส่วนของรายได้ จากสมาชิกของครัวเรือนเฉพาะผู้มีรายได้จำนวน 42.04 คน พบว่า ผู้ที่มีรายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างมีสัดส่วนร้อยละ 578 ของรายได้ทั้งหมด ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้จาก 64.40 ด้ทั้งหมดมีส่วนแบ่งรายได้เป็นร้อยละของผู้มีรายไ มีส่วนแบ่งร 25.43 การทำการเกษตรมีสัดส่วนร้อยละายได้เป็นร้อยละ จากข้อมูลดังกล่าว 15.91 กเป็นสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานประจำหรือรับจ้างและรายได้ส่วนมา รายได้จากเงินเดือนและค่าจ้าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำบลเกตรีเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตำบลพิมาน ซึ่งเป็นเขตพื้นที่เมืองของจังหวัดสตูล และอยู่ใกล้กับด่านพรมแดนวัง (กิโลเมตร 12 ระยะประมาณ) แดน หรือประเทศประจัน ทำให้มีประชาชนส่วนหนึ่งสามารถเดินทางไปทำงานในเมือง บริเวณพรม มาเลเซียได้อย่างสะดวก จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่า มีสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างทำงาน ในตำบล ร้อยละ 62 ส่วนที่เหลือทำงานต่างพื้นที่ ทั้งพื้นที่ต่างตำบล ต่างอำเภอ ต่างจังหวัด และต่างประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พื้นที่ในการทำงานของสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่าง

พื้นที่ในการทำงาน	จำนวน *(คน)	ร้อยละ
ทำงานในพื้นที่ตำบล	483	62.00
ทำงานอยู่ต่างตำบล	206	26.44
ทำงานอยู่ต่างอำเภอ	35	4.49
ทำงานอยู่ต่างจังหวัด	49	6.29
ทำงานอยู่ต่างประเทศ	6	0.77

หมายเหตุ: * หมายถึง สมาชิกในครัวเรือนบางคนทำงานมากกว่า พื้นที่ 1

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยของสมาชิกในครัวเรือนจำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

แหล่งรายได้	จำนวน (คน)	รายได้เฉลี่ย (บาทต่อปี)	S.D.	F-test	sig.
เงินเดือนค่าจ้าง/	243	143,257.22	106,180.76	60.952**	0.00
ประกอบธุรกิจ	83	91,506.02	93,416.76		
การเกษตร	147	58,489.05	36,817.78		
แหล่งอื่นๆ	105	29,020.95	42,017.07		

รวม	578	93,514.87	93,499.02

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตารางที่ 2 พบว่า สมาชิกในครัวเรือนในภาพรวมมีรายได้เฉลี่ย คนต่อปี บาทต่อ 93,514.87 เมื่อทำการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยตามแหล่งที่มาของรายได้พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ โดยผู้ที่ได้รับเงินเดือนประจำหรือค่าจ้างมีรายได้เฉลี่ยสูงสุดเป็น 99 การประกอบธุรกิจ จากการทำการเกษตร บาทต่อคนต่อปี รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้จาก 143,257.22 และจากแหล่งอื่นๆ ตามลำดับคณะผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยรายคู่จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ ดังตารางที่ 3 พบว่า รายได้เฉลี่ยจากเงินเดือนและค่าจ้างสูงกว่ารายได้จากทุกแหล่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ รายได้จากการประกอบธุรกิจสูงกว่ารายได้จาก 99 การเกษตรและจากแหล่งอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 95 ตามลำดับ และรายได้จากการเกษตรสูงกว่ารายได้จากแหล่งอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 95 ความเชื่อมั่นร้อยละ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้จากการทำงานประจำหรือรับจ้างมีความมั่นคงหรือการจ่ายค่าตอบแทนที่แน่นอนเนื่องจากงานประจำที่สมาชิกในครัวเรือนทำนั้นส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานของภาครัฐหรือภาคเอกชนทำให้มีรายได้ที่สูงและมั่นคงซึ่งต่างจากแหล่งรายได้อื่นที่มีความผันผวนตามราคาของผลผลิตหรือตามความต้องการของตลาด

ตารางที่ 3 ส่วนต่างของรายได้เฉลี่ยรายคู่จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้)i-j)

(i)	(j) $\bar{x}$	เงินเดือนค่าจ้าง/ 143,257.22	ประกอบธุรกิจ 91,506.02	การเกษตร 58,489.05	แหล่งอื่นๆ 29,020.95
เงินเดือนค่าจ้าง/	143,257.22		51,751.20**	84,768.17**	114,236.27**
ประกอบธุรกิจ	91,506.02			33,016.98*	62,485.07**
การเกษตร	58,489.05				29,468.10*
แหล่งอื่นๆ	29,020.95				

หมายเหตุ หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ** :99
ะหมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยล *95

2. ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างรายได้กับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี

แผนพัฒนาท้องถิ่น (2565-2561 .ศ.พ)ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี กำหนดรายละเอียดประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็น	รายละเอียด
วิสัยทัศน์การพัฒนา	เมืองเศรษฐกิจการเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เน้นการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สาธารณูปโภคครบครัน สงบปลอดภัย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	ยุทธศาสตร์ที่ การพัฒนาเศรษฐกิจ 2
เป้าหมาย	พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ พัฒนาศักยภาพของชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์การพัฒนา	ประชาชนมีการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพ มีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น กินดี อยู่ดี
ตัวชี้วัดระดับเป้าประสงค์	จำนวนประชาชนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ และรายได้เพิ่มขึ้น
กลยุทธ์	ส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน
ตัวชี้วัด	(1) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้แก่ประชาชน (2) จำนวนกิจกรรมในการส่งเสริมอาชีพ

ตารางที่ 4 แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ 2 นยุทธศาสตร์ที่โครงการใ/ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565

ปีงบประมาณ	แผนงานโครงการ/	จำนวน (โครงการ)	งบประมาณ (บาท)	สัดส่วนต่องบประมาณทั้งหมด	แหล่งข้อมูล
2564	- การศึกษา - สาธารณสุข	5	3,736,805 ไม่มีการ) (ดำเนินการ	0.37	องค์การบริหาร) ส่วนตำบลเกตรี, (2565
2565	การเกษตรโครงการ/อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำระสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรม (.สช.อพ) ราชกุมารี	1	20,000	0.13	องค์การบริหาร) ส่วนตำบลเกตรี, (2565

จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด พบว่ามีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานในระดับบนลงมาทุกระดับ และการกำหนดแนวทางในการถ่ายทอดจากวิสัยทัศน์สู่ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน/โครงการ มีความสอดคล้องกัน แต่เมื่อพิจารณาในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติในระดับกิจกรรมโครง/รงการประจำปีพบว่ากิจกรรมโค/การและงบประมาณที่ใช้ยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายได้ เนื่องจากกิจกรรมที่ทำไม่สามารถสร้างงานสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ตามเป้าประสงค์ได้

ในส่วนของความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างรายได้หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชน จากการศึกษาพบว่า การแปลงแผนสู่การปฏิบัติหรือการกำหนดกิจกรรม โครงการ และงบประมาณ ยังไม่มีความสอดคล้องกัน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการเกษตรเป็นหลักในขณะที่สัดส่วนของประชากรและสัดส่วนของรายได้ของประชากรไม่ได้พึ่งพากิจกรรมทางการเกษตรเป็นหลัก ดังนั้นการกำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน อาจจะ

ต้องพิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่และศักยภาพของประชาชนควบคู่กันไป เช่น การพัฒนาต่อยอดหรือสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากตำบลมีพื้นที่ใกล้เคียงกับตัวเมืองและพรมแดน เป็นต้น

นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยยังได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถเฉพาะบุคคลหรือความสามารถพิเศษของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกของครัวเรือน พบว่า ในพื้นที่มีประชาชนที่ศักยภาพสูงในหลายด้าน ดังแสดงในตารางที่)5ซึ่งความสามารถเฉพาะเหล่านี้อาจศักยภาพในการสร้างรายได้หรือ (อาชีพเสริมให้กับประชาชนต่อไปได้อีกช่องทางหนึ่ง

ตารางที่ 5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่มีความสามารถเฉพาะ

ความสามารถเฉพาะ	จำนวน (คน)*	ความสามารถเฉพาะ	จำนวน (คน)*
การเกษตร	392	การแสดง	19
กีฬา	211	การเงินบัญชี	17
ศาสนา	90	ขับร้อง	17
ช่าง	73	ดนตรี	12
เทคโนโลยี	38	หัตถกรรม	11
ศิลปะ	29	วิทยากร	9
การสื่อสารและประชาสัมพันธ์	23	สมุนไพร	6
ภาษา	23	การควบคุมเครื่องจักรกล	3
สุขภาพ	23	โหราศาสตร์หมอดู	2
ภูมิปัญญา	21	ไสยศาสตร์	1
		อื่นๆ (ระบุ)	94

หมายเหตุ: * หมายถึง สมาชิกบางคนมีความสามารถเฉพาะมากกว่า นด้า 1

อภิปรายผล

ผลการศึกษาในส่วนของโครงสร้างรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนครั้งนี้ พบว่าสมาชิกของครัวเรือนตัวอย่างโดยส่วนมากมีรายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างจำนวน 243 คน รองลงมาเป็นการทำการเกษตรจำนวน 147 คน และมีรายได้รวมเป็น 54,051,595 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากเงินเดือนและค่าจ้างมากที่สุดเป็น 34,811,505 บาทต่อปี รองลงมาเป็นการทำการเกษตร 8,597,890 บาทต่อปี ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Yuko & Rambo (2017) ที่พบว่า ครัวเรือนคนเดียวมีรายได้จากภาคการเกษตรสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนสมาชิกในครัวเรือนค่อนข้างแตกต่างกัน ครัวเรือนที่มีสมาชิกมากอาจจำเป็นต้องไปทำงานในอาชีพอื่นมากขึ้น และไม่สอดคล้องกับ สุรเดช ตระกูลคูศรี (2566) ที่พบว่ารายได้จากกิจกรรมการผลิตภายในฟาร์มมีสัดส่วนที่มากกว่ารายได้จากกิจกรรมนอกการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากรายได้ในฟาร์มได้มีการรวมรายได้ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเข้าด้วยกัน

ในส่วนของการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างรายได้กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี พบว่า การแปลงแผนสู่การปฏิบัติของหน่วยงานยังไม่สอดคล้องกับโครงสร้างของรายได้และศักยภาพของประชาชนเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานมีภารกิจที่ต้องทำการพัฒนาหลายด้านในขณะที่มีงบประมาณที่จำกัด และขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี

- จากการศึกษาพบว่าโครงสร้างรายได้ของสมาชิกในครัวเรือนของมาจากแหล่งภายนอกภาคเกษตรมากกว่าภาคเกษตร ประกอบกับยังมีประชาชนที่มีความสามารถเฉพาะที่หลากหลาย องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีกลยุทธ์ในการจัดระบบการพัฒนาและใช้ศักยภาพของประชาชนในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายอื่นให้สามารถสร้างงานสร้างรายได้ต่อไป อีกทั้งการมีพื้นที่อยู่ใกล้เมืองและด่านพรมแดนจึงควรประสานภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับผลผลิตที่เกิดขึ้นในอนาคต

- ในการจัดทำแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจควรมีการนำข้อมูลด้านโครงสร้างรายได้และศักยภาพของคนในพื้นที่มาใช้ให้มากขึ้นและการกำหนดตัวชี้วัดควรเน้นที่ผลผลิต (output) มากกว่าที่เน้นกระบวนการ (process)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

- การศึกษาในครั้งนี้เป็นใช้ข้อมูลทุติยภูมิ คณะผู้วิจัยมีข้อจำกัดในการลงพื้นที่พูดคุยเชิงลึก ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายทั้งประชาชนและผู้บริหารหน่วยงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

- การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาหลังจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลเกตรีได้ทำแผนพัฒนาไปแล้ว ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาทำก่อนที่จะมีการทำแผนพัฒนาเพื่อคณะผู้วิจัยและผู้บริหารหน่วยงานจะได้ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนา

- จากการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้จากงานประจำซึ่งมีความมั่นคงและสม่ำเสมอของรายได้ อบต.อาจมีโครงการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านอื่น (เช่น ส่งเสริมอาชีพที่ 2) เพื่อคนกลุ่มนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาในประเด็กการยกระดับรายได้ของประชากร จะทำให้การกำหนดโครงการ/กิจกรรมของ อบต. จะคลอบคลุมทั้งคนที่มีรายได้ประจำให้มีอาชีพเสริมและเกษตรกรสามารถยกระดับรายได้ให้เพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลอย่างดียิ่งจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงขอขอบพระคุณผู้รับผิดชอบโครงการและผู้บริหารมหาวิทยาลัยมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

Budiman Achmad and Dian Diniyati) .2018 .(The income structure of smallholder forest farmers in rural Sumbawa, Indonesia .*Biodiversitas, 19*)3(, 936-946.

Johnson, A., and Smith, B) .2019 .(Rural Income Dynamics :A Case Study in Agricultural Activities .*Journal of Rural Economics, 25*)2(, 45-62.

Lee, H., and Chen, L) .2018 .(Wage Labor and Rural Income :Evidence from a Rural-Urban Fringe Area .*Journal of Rural Sociology, 32*)1(, 112-130.

Yuko, S. and Rambo A.T. (2017). Household Structure and Sources of Income in a Rice-Growing Village in Northeast Thailand .*Southeast Asian Studies, 6*)2(, 275–292.

Singh, R., Sharma, S., and Gupta, M) .2020 .(Non-Farm Activities and Rural Income :A Case Study in Rural India .*Journal of Rural Development, 40*)3(, 78-95.

World Bank) .2022 .(*Thailand Rural Income Diagnostic :Challenges and opportunities for Rural farmers.* Retrieved June 1, 2023, from www.worldbank.org : https//:documents1.worldbank.org/curated/en/099005010202299399/pdf/P1775991e5f180ee130cf14572184e61f60735628d80.pdf

ดาวนภา เกตุทอง) .2563 .การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น .(*วารสาร มจรเพชรบุรี . ปริทรรศน์*, 46-57.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ) .2565 .(*รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาคำนิยามเมืองและชนบทของประเทศไทย.* กรุงเทพมหานคร.สำนักงานสถิติแห่งชาติ :

สุรเดช ตระกูลคูศรี) .2566, กุมภาพันธ์ 23 .(*การวิเคราะห์การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตร* .Retrieved from คลังความรู้ดิจิทัท มก :. https//:kukr.lib.ku.ac.th/kukr_es/BKN_GRAD/search_detail/result/216739

องค์การบริหารส่วนตำบลเกตรี) .2565ก .(*แผนการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2565* .Retrieved from http//:www.kettree.go.th/attachments

_____) .2565ข .ศ.พ) แผนพัฒนาท้องถิ่น .(2561-2565ผ :สตูล .(ฉบับทบทวน)ไจัดทำ.